

gemeente
Het Hogeland

Raadsvoorstel

Onderwerp: Raadsvoorstel 'Plan van Aanpak vanuit Evaluatie Groenbeleidsplan'

Datum: 22 mei 2024

Agendapunt: 14

Behandeling: Ter bespreking in het raadsoverleg

Portefeuille-

houder(s): Wethouder S. van Keijzerswaard

Steller: Roorda, Marja

Zaaknummer: Z.HHL.082509

1. Samenvatting

In 2023 heeft de gemeente het groenbeleidsplan geëvalueerd om inzicht te krijgen in de uitvoering van het beleid. Deze evaluatie is op 13 december 2023 met uw raad gedeeld. Het is belangrijk om te vermelden dat er een rechtstreekse lijn is vanuit de ambities uit het groenbeleid via de evaluatie naar dit plan van aanpak. In het bijgevoegde plan van aanpak werken we een aantal aanbevelingen uit de evaluatie uit tot concrete acties, met bijbehorende kostenramingen. Niet alle aanbevelingen worden uitgewerkt, het gaat om de stappen waar we op korte termijn, 2024 of 2025, mee kunnen beginnen. De overige aanbevelingen worden meegenomen in het integrale beleidsplan van IBOR, dit ligt in de lijn om in 2025 te worden vastgesteld.

Het beleid geeft richting aan hoe we in de toekomst om willen gaan met het thema groen. Tijdens de evaluatie hebben we teruggeblikt op de afgelopen jaren en gekeken in hoeverre we de ambities van de gemeente hebben gehaald. Het plan van aanpak sluit aan op de Evaluatie Groenbeleidsplan 2023. Daarmee sluiten de acties (dit plan van aanpak) aan op de aanbevelingen (uit de evaluatie) en bij de ambities die door uw raad zijn vastgesteld in het groenbeleidsplan.

Concreet doen wij in dit plan van aanpak voorstellen om de basis op orde te brengen, achterstallig onderhoud weg te werken, klimaatadaptatie en ecologische waarde een plaats te geven in beheer en onderhoud en beter samen te werken met onze inwoners. Daarbij is een tussenstap opgenomen op het gebied van openbare speelvoorzieningen en beweegtuinen. Deze voorstellen hebben daarmee een rechtstreekste relatie tot het goed invullen van onze wettelijke zorgplicht, maar leveren ook een grote bijdrage aan het welzijn van onze inwoners. Met deze acties willen we de reeds vastgestelde ambities beter vormgeven.

Nadat de gemeenteraad het plan van aanpak heeft vastgesteld, worden de financiële consequenties opgenomen in de voorjaarsnota. Hierdoor kan een integrale afweging plaatsvinden. Na afhandeling van de voorjaarsnota starten wij direct met uitvoering geven aan de in dit plan van aanpak opgenomen acties.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Postbus 26 9980 AA Uithuizen 088 345 8888 gemeente@hethogeland.nl www.hethogeland.nl

De raad wordt gevraagd om:

1. Het 'PVA vanuit Evaluatie Groenbeleidsplan' vast te stellen
2. De financiële gevolgen verwerken in de voorjaarsnota

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Op 30 juni 2021 heeft de gemeenteraad het Groenbeleidsplan 2021-2030 (verder: GBP) vastgesteld. Onderdeel van onze werkwijze is het periodiek evalueren van dit beleid. De evaluatie van het GBP is op 2 november 2023 vastgesteld door het college van Burgemeester en Wethouders en vervolgens op 13 december 2023 gedeeld met uw raad. Dit plan van aanpak sluit aan op de evaluatie. In dit stuk leest u welke aanbevelingen wij aan willen pakken, tegen welke kosten. Niet alle aanbevelingen worden uitgewerkt, het gaat om de stappen waar we op korte termijn, 2024 of 2025, mee kunnen beginnen. De overige aanbevelingen worden meegenomen in het integrale beleidsplan van IBOR, dit ligt in de lijn om in 2025 te worden vastgesteld.

In aanvulling op de evaluatie groenbeleidsplan hebben we een hoofdstuk over openbare speelvoorziening en beweegtuinen toegevoegd. Hierin is aan de hand van een situatieschets een aanbeveling op korte termijn opgenomen.

3.2 Bevoegdheid raad

De raad is bevoegd het 'PVA vanuit Evaluatie Groenbeleidsplan' vast te stellen. Ook is de raad bevoegd om te beslissen over voorstellen die leiden tot een wijziging van de begroting.

3.3 Wettelijk of beleidskader

Het PVA vanuit Evaluatie Groenbeleidsplan sluit aan bij het huidige groenbeleidsplan en heeft een relatie tot de wettelijke zorgplicht en onze verplichting tot het bestrijden van invasieve exoten.

3.4 Historische context

De raad heeft op 30 juni 2021 het groenbeleidsplan vastgesteld. Het periodiek evalueren van het groenbeleidsplan is opgenomen als onderdeel van de werkwijze. In 2023 is voor de eerste keer een evaluatie van het groenbeleidsplan opgesteld. Het is toegezegd dat de uitkomsten hiervan worden vastgesteld door het college en gedeeld met de raad. In het groenbeleidsplan staan een aantal ambities die gemeente nastreeft. Als vervolg op de evaluatie is toegezegd dat er een plan van aanpak wordt opgesteld met de aanbevelingen en financiële gevolgen. De ambities uit het beleidsplan blijven de rode draad.

4. Beoogd resultaat (of effect)

In de evaluatie van het groenbeleid staat dat wij over het algemeen voldoen aan het kwaliteitsniveau zoals is opgenomen in het Groenbeleidsplan. Dit is echter geen houdbare situatie, er is een neerwaartse spiraal. Planmatig werken en vervangen is niet geborgd. Door dit plan van aanpak vast te stellen en de benodigde middelen beschikbaar te stellen wordt de negatieve spiraal gestopt en wordt het voortschrijdend inzicht verwerkt in het beheer en onderhoud.

Het uiteindelijke resultaat is een verzorgd, klimaat adaptief en toekomstbestendig groenareaal dat een grote bijdrage levert aan het welzijn van onze inwoners.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

Door het vaststellen van het PVA vanuit Evaluatie Groenbeleidsplan kunnen we voldoen aan de ambities die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Hieronder staan de aanbevelingen die bij de ambities horen opgesomd met een korte samenvatting.

1. Kwaliteit van het Groen

1.1 Data op orde en planmatig beheer

Om planmatig te werken, is het van belang om te weten wat de kwaliteit is van het groen. De data in ons beheersysteem is onvolledig bijgehouden, waardoor deze data niet compleet en up-to-date is. Daarom is het van belang om een nulmeting uit te voeren en dit door te voeren in het beheersysteem. Aan de hand hiervan kunnen we een meerjarenplan opstellen, waarin we te voorziene klussen als renovatie, herinrichting en omvorming in beeld brengen.

Het is al duidelijk dat planmatig herinrichtingen of omvormen niet goed is geborgd en dat daarvoor in de bestaande begroting onvoldoende in is voorzien.

1.2 Boomonderhoud

Voor het achterstallig boomonderhoud is er in 2021 t/m 2023 een incidenteel budget beschikbaar gesteld. Het is gebleken dat met dit budget niet alle achterstanden zijn opgelost. Eind 2023 is uitgezocht hoeveel achterstallig bomen er nog zijn. De te nemen maatregelen bestaan uit snoeien, kappen en herplanten.

1.3 Onderhoud bosgebieden

De afgelopen jaren is er weinig onderhoud uitgevoerd in de bossen doordat er geen budget voor is opgenomen in de begroting. De belangrijkste beheermaatregelen voor de bosgebieden zijn het verwijderen van gevaarlijke bomen langs het pad en dode essen die zijn aangetast door essentaksterfte. De paden moeten ook vrij worden gemaakt van (dode) overhangende takken.

1.4 Begraafplaatsen

Het begrotingsoverschot 2022 is beschikbaar gesteld om een aantal begraafplaatsen op te waarderen. Dit proces is langzaam op gang gekomen, waardoor budgetoverheveling nodig was. Inmiddels loopt de voorbereiding en uitvoering. Het is duidelijk dat niet alle begraafplaatsen die eigenlijk aandacht verdienen aangepakt kunnen worden voor het beschikbare budget. Bovendien is het zo dat de BTW op de kosten bij begraafplaatsen niet compensabel is. Daardoor is er onder de streep minder geld beschikbaar dan bij andere projecten.

1.5 Invasieve exotenbeheer

De bestrijding van invasieve exoten is lastig, Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw breiden snel uit en verdringen inheemse soorten. In onze wateren zijn nog geen invasieve exoten (bijvoorbeeld Grote waternavel) waargenomen. Door klimaatverandering worden de groeiomstandigheden voor deze soorten beter.

Om bestrijding goed vorm te geven zijn er veelal specialistische en arbeidsintensieve maatregelen nodig. Er is een pilot uitgevoerd voor de bestrijding van Japanse duizendknoop met verschillende methoden. Mede door meldingen van inwoners is inzichtelijk waar de locatie met invasieve exoten zich bevinden. Dit jaar willen we een verdere intensivering van de bestrijding op diverse locaties en een beheerplan opstellen.

2. Biodiversiteit en natuurwaarden

1.1 Deltaplan biodiversiteitsherstel

Om samen te werken aan het herstellen en stimuleren van de biodiversiteit kunnen wij ons als gemeente aansluiten bij het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Als partner hebben we verschillende kansen en mogelijkheden, zoals connecties binnen een netwerk van verschillende organisaties en mogen we strategisch meedenken over verdere invulling en realisatie. Ook worden we automatisch lid van Stichting Steenbreek. De toelating als partner vindt plaats op basis van een formele toets door het bestuur van stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel op basis van een aantal criteria. Bijvoorbeeld dat wij de bevordering van biodiversiteit als beleidsdoelstelling hebben en uitdragen en dat wij een actief actieplan hebben.

1.2 Biodiversiteit vergroten op kleine schaal

Er is een onderzoek uitgezet in de wijk Uilennest in Bedum voor herinrichting en het biodiverser maken van het openbaar groen. We laten onderzoeken waar binnen de wijk het groen kansrijk is om de biodiversiteit te bevorderen, welke maatregelen hiervoor benodigd zijn en wat voor kosten hieraan verbonden zijn. De wens is om dit ook voor andere wijken en dorpen te doen binnen het Hogeland.

1.3 Werken met de gedragscode van Stadswerk

De gedragscode soortenbescherming voor gemeenten is opgesteld om voor specifieke werkzaamheden in overzichtelijk te maken welke maatregelen getroffen moeten worden om ervoor te zorgen dat de flora en fauna zo min mogelijk worden aangetast. Als de werkzaamheden onder de gedragscode uitgevoerd mogen worden, kan het zo zijn dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden op overtredingen van verbodsbepalingen uit de Omgevingswet.

1.4 Toekomstbestendig groen

In het kader van klimaatadaptatie willen we gebruik maken van de CDOKE begroting voor de bemensing die nodig is om de projecten te organiseren voor het vastleggen van CO2.

2. Samenwerking met inwoners

Dit sluit aan bij de ambitie *Het Hogeland werk samen met de inwoners aan groen*. Binnen de gemeente zijn een aantal vrijwilligersgroepen actief bezig om zich in te zetten voor natuur en landschap in de regio. Om vaker groenprojecten samen met de inwoners te organiseren, willen we graag een structureel budget aanvragen. Hiermee kunnen we bijeenkomsten organiseren of kleinere projecten faciliteren.

3. Organisatie

De dagelijkse werkzaamheden aan het groen worden onder andere uitgevoerd door medewerkers van het Ontwikkelplein. Binnen het Sociaal Domein wordt gewerkt aan een business case voor het Ontwikkelplein. In de business case wordt duidelijk hoe, waar en in welke mate de doelgroepen inzetbaar zijn voor beheer en onderhoud.

Afgelopen jaar is het nieuwe meldingssysteem BuitenBeter in gebruik genomen voor meldingen van de openbare ruimte

Uit de voorgaande hoofdstukken blijkt dat de basis op een aantal punten nog niet op orde is. Dit heeft ook een organisatorisch component. Het blijkt dat een tweede groenbeheerder essentieel is om professioneel en klantgericht te werken.

4. Openbare speelvoorzieningen en beweegtuinen

Er wordt een speelruimteplan opgesteld met beleid voor de inrichting van gemeentelijke speel- en sportvoorzieningen. Het plan heeft als doel om goede

afspraken tussen de gemeente en speeltuinverenigingen met betrekking tot het beheer, onderhoud en de inspectie van speeltoestellen vastgelegd te krijgen in beleid en beheerovereenkomsten.

Tijdens onze laatste inspectie van speeltoestellen is gebleken dat relatief veel toestellen en ondergronden aan het einde van hun levensduur zijn. Deze toestellen zijn verwijderd. Het beschikbare budget voor vervanging van toestellen is niet toereikend om de voorzieningen op niveau te houden.

5.2 Risico's

Een deel van de onderdelen van het plan van aanpak slaan op het wegwerken van achterstallig onderhoud. Zeker bij bomen en bossen is de zgn. Zorgplicht van toepassing. Het niet goed invullen van de zorgplicht geeft, naast veiligheidsrisico's, ook juridische risico's.

De financiële vraag is aanzienlijk, dit vraagt om een integrale afweging in de Voorjaarsnota;

De gemeente kan beter scoren op klanttevredenheid en in haar serviceniveau. Groenbeheer en de mate waarin dit georganiseerd is speelt hier een belangrijke rol in. Het stoppen van de neerwaartse spiraal is essentieel in dit kader.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

De financiële gevolgen staan omschreven in het PVA vanuit de Evaluatie Groenbeleidsplan. In onderstaande tabel staat een overzicht van alle kosten, incidenteel en structureel, die in dit plan van aanpak zijn geraamd. De kostenraming bevat niet alleen kosten voor de uitvoering maar ook de VAT*.

Onderwerp	Incidenteel (in €)	Structureel (in €)
1.1 Data op orde en planmatig beheer	450.000	200.000
1.2 Achterstallig boomonderhoud	790.000	
1.3 Onderhoud bosgebieden	250.000	200.000
1.4 Begraafplaatsen	200.000	
1.5 Invasieve exoten		200.000
2.1 Deltaplan biodiversiteitsherstel		101.550
2.2 Biodiversiteit op kleine schaal	30.000	
2.3 Gedragscode Stadswerk	20.000	50.000
3 Samenwerking met inwoners		100.000
5 Openbare speelvoorzieningen en beweegtuinen	300.000	
Totaal	2.040.000	851.550

*. VAT = Voorbereiding Administratie en Toezicht. Een verzamelnaam voor kosten die gemaakt moeten worden om de daadwerkelijke uitvoering in goede banen te leiden en houden.

7. Inbreng belanghebbenden

Inhoudelijk zijn het voornamelijk collega's die vanuit hun taakveld zijn betrokken. Hierbij zijn ook hun (dorpen coördinatoren, groenbeheerder) ervaringen met inwoners betrokken.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

Na besluitvorming door uw raad worden de financiële gevolgen in de voorjaarsnota opgenomen. Zodra financiële middelen beschikbaar zijn, wordt met de voorbereiding en uitvoering begonnen.

8.2 Tijdsplan

Zodra financiële middelen beschikbaar zijn, wordt met de voorbereiding en uitvoering begonnen. In dit plan van aanpak gaat het om de stappen waar we op korte termijn, 2024 of 2025, mee kunnen beginnen

8.3 Communicatie

Dit besluit wordt verder bekendgemaakt via de publiekssamenvatting op de besluitenlijst. De besluitenlijst wordt gedeeld met de pers en op de gemeentelijke website geplaatst.

8.4 Evaluatie

Het groenbeleidsplan wordt periodiek geëvalueerd. Van beleid tot beheer en onderhoud is een continu proces dat steeds opnieuw moet worden beoordeeld en zo nodig bijgesteld.

Bijlage(n):

- 1.PVA vanuit Evaluatie Groenbeleidsplan

Achterliggende documenten:

- 2.Evaluatie Groenbeleid 2023

Winsum, 23 april 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding